

Huvudman

Stiftelsen Källan
878001-9090
info@piltradsskolan.se

Ärendet

Tillsyn av grundskola Pilträdsskolan i Västerås kommun

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Källan en anmärkning avseende brister rörande skyldigheten att dokumentera vid tillämpning av vissa disciplinära åtgärder och utformning av plan mot kränkande behandling. Stiftelsen Källan ska senast den **2022-11-30** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser skyldigheten att utreda när en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse; att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling och att ge elever studiehandledning på modersmålet när elever är i behov av det.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2022 inlett en tillsyn av Pilträdsskolan i Västerås kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Pilträdsskolan följer gällande bestämmelser om disciplinära och andra särskilda åtgärder; skyldigheten att utreda när en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse; plan mot kränkande behandling samt skyldigheten att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling och att ge elever studiehandledning på modersmålet när elever är i behov av det.

Skolinspektionen har, som en del av utredningen, genomfört verksamhetsbesök på skolenheten den 26 april och den 11 och 12 maj 2022. Under besöksdagarna intervjuade Skolinspektionen elever, lärare, personal i elevhälsan, personal i trygghetsteamet och rektorn. I samband med besöket genomfördes också ett antal lektionsobservationer. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans plan mot kränkande behandling. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Vissa disciplinära åtgärder ska dokumenteras

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare framkommer att lärare inte alltid dokumenterar skriftligt att de vidtagit åtgärden att visa ut en elev ur undervisningslokalen på grund av att eleven stör undervisningen. Elever, lärare och kuratorer uppger i intervju att lärare visar ut elever ur undervisningslokalen på grund av att eleverna stör undervisningen i klassrummet. Både elever och lärare uppger att läraren alltid ger eleven muntliga tillsägelser att sluta störa ordningen innan läraren visar ut eleven ur undervisningslokalen. En lärare uppger att eleverna i många fall lyssnar på lärarens tillsägelser så att utvisning inte blir nödvändigt. Även kuratorerna uppger att det inte är så vanligt att lärare visar ut elever ur klassrummet och att det har skett cirka fem till sju gånger denna termin. Lärare uppger att de ibland visar ut elever ur klassrummet kortare stunder för att elever ska få kortare pauser och lugna ned sig och att dessa utvisningar inte

dokumenteras. En lärare berättar att hen ibland gjort en notering i ett visst dokument när hen visat ut elever ur undervisningslokalen. Rektorn uppger att hon har uppfattat att elever genomför sitt skolarbete utanför klassrummet som en extra anpassning eller att elever får prata eller lugna ner sig utanför klassrummet och att det inte förekommit utvisningar ur klassrummet i form av disciplinära åtgärder.

Vidare framkommer det av Skolinspektionens intervjuer med lärare att lärare inte alltid skriftligt dokumenterar att de vidtagit åtgärden att omhänderta föremål från elever på grund av att eleverna använder föremålet på ett sätt som är störande för utbildningen. Vid Skolinspektionens samtliga intervjuer framkommer det uppgifter om att lärare omhändertar föremål från elever på grund av att elever använder föremålen på ett sätt som är störande för utbildningen. Till exempel har lärarna omhändertagit en vattenpistol, godis och visselpipor från elever. Vidare framkommer det av samtliga intervjuer att lärare återlämnar föremålet till eleven eller elevens föräldrar. Lärare uppger att om föremålet omhändertas i mitten av skoldagen kan eleven få tillbaka föremålet vid skoldagens slut och om föremålet omhändertas vid sista lektionen på dagen får eleven tillbaka föremålet direkt efter lektionens slut. Eleven kan även bli ombedd av läraren att gå och lägga föremålet i sin väska och föremålen kan lämnas tillbaka till elevernas föräldrar om föremålen är farliga. Lärare, bland annat läraren som uppgav att hen återlämnade föremålet till eleven vid skoldagens slut, uppger även att de inte dokumenterar när de omhändertar föremål från elever. En lärare uppger att hen skriver hem till elevens föräldrar och berättar att händelsen har skett och varför läraren omhändertog föremålet.

Rättslig reglering

Om en lärare visar ut en elev ur undervisningslokalen enligt 5 kap. 7 § skollagen, eller om en rektor eller en lärare omhändertar ett föremål enligt 5 kap. 22-23 §§ skollagen och inte återlämnar föremålet efter lektionens slut, ska åtgärden skriftligen dokumenteras av den som genomför åtgärden (5 kap. 24 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skyldigheten att dokumentera vid tillämpning av vissa disciplinära åtgärder. Utredningen visar att lärare ibland har visat ut elever ur undervisningslokalen utan att åtgärden har dokumenterats skriftligt av den lärare som har genomfört åtgärden. Vidare visar utredningen att lärare omhändertagit föremål från elever, på grund av att eleverna använder föremålet på ett sätt som är störande för utbildningen. Vid vissa av dessa tillfällen har läraren inte återlämnat föremålet efter lektionens slut och inte dokumenterat den vidtagna åtgärden.

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skolans plan mot kränkande behandling 2021/2022, som Skolinspektionen tagit del av, framgår det inte en redogörelse för och utvärdering av de åtgärder som vidtogs föregående läsår för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Av planen framgår det inte heller någon hänvisning till något annat dokument för en sådan redogörelse. Rektorn uppger i Skolinspektionens intervju att en utvärdering av de åtgärder som vidtogs föregående läsår för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever genomförs och dokumenteras i ett annat dokument. Skolinspektionen har tagit del av detta dokument, Utvärdering trygghetsteamet, analys och förslag på insatser 2021-2022, och av dokumentet framgår det en redogörelse för och utvärdering av de åtgärder som vidtogs föregående läsår för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever.

Det framgår dock av skolans plan mot kränkande behandling 2021/2022, vilka åtgärder som ska genomföras under innevarande läsår för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Vidare uppger lärare, speciallärare och socialpedagog, kuratorer och rektorn i intervjuer att dessa åtgärder genomförs.

Av Skolinspektionens intervjuer med rektorn framkommer att eleverna är delaktiga i arbetet med att upprätta, följa upp och se över skolans plan mot kränkande behandling. Detta sker bland annat genom att trygghetsteamet lyssnar in synpunkter om tryggheten från eleverna och identifierar otrygga platser på skolan samt att eleverna deltar i kartläggningar i form av elevenkäter.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 § skollagen). Vidare ska huvudmannen varje år se till att det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen). En sådan plan ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad (2 § förordningen [2016:1011] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i utformningen av skolenhetens plan mot kränkande behandling. Utredningen visar att skolenhetens plan mot kränkande behandling saknar en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärderna har genomförts. Visserligen finns det en sådan redogörelse i ett annat dokument men planen mot kränkande behandling innehåller ingen hänvisning till

detta dokument. Således gör Skolinspektionen bedömningen att skolenhetens plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Stiftelsen Källans verksamhet vid Pilträdsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller skyldigheten att dokumentera vid tillämpning av vissa disciplinära åtgärder. Vidare uppfyller inte Stiftelsen Källan författningarnas krav vad gäller utformning av plan mot kränkande behandling. Utredningen visar att det endast är i ett fåtal fall som den som vidtagit en disciplinär åtgärd inte har dokumenterat åtgärden. Vidare visar utredningen att en utvärdering av de åtgärder som vidtogs föregående läsår för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever genomförs och dokumenteras men finns inte som en dokumenterad redogörelse i skolans plan mot kränkande behandling. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela Pilträdsskolan en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Utredning när en elev vid upprepade gånger stör ordningen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framkommer att det finns elever som vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträder olämpligt. Rektorn uppger vid Skolinspektionens intervju att utredningar kring elevernas ordningsstörande beteende har genomförts och att åtgärder vidtagits för att få eleverna att ändra sitt beteende. Även av inkommen dokumentation framgår det att rektorn har sett till att starta en utredning när en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt samt vidtagit åtgärder för att få eleven att ändra sitt beteende.

Rättslig reglering

Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse ska rektorn se till att det startas en utredning där saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 § skollagen). Vidare ska rektorn, med utgångspunkt i vad som framkommit vid en utredning enligt 5 kap. 9 § skollagen, se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare, kuratorer och rektorn framkommer att personal som får kännedom om att elever upplever att de utsatts för kränkande behandling anmäler det till rektorn i ett digitalt system. Huvudmannen får kännedom om anmälan via den digitala anmälan. Vidare framkommer att en utredning om kränkande behandling genomförs av trygghetsteamet när en sådan anmälan inkommer till rektorn och om det av den utredningen framkommer att en kränkning skett så vidtas olika åtgärder för att förhindra att en kränkning sker igen.

Rättslig reglering

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn som i sin tur är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens intervjuer med lärare, speciallärare och rektorn framkommer att elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet ges det. Vidare framkommer att elevernas behov identifieras vid kommunens mottagningsenhet för nyanlända eller genom det ordinarie arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd.

Rättslig reglering

De elever som behöver det ska ges studiehandledning på modersmålet (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185]).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av enhetschef Anna Bergqvist.

Utredare Sara Carlsson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Sara Lidegran och Charlotte Rosengren medverkat.